

Przedkładam Państwu krótki komentarz do konferencji "KAPITALIZM, KRYZYS, ALTERNATYWY SYSTEMOWE. WOKÓŁ MYŚLI TADEUSZA KOWALIKA", która odbyła się 30 listopada 2012 roku w siedzibie Zarządu Krajowego PTE.

Pomimo szerokiego spektrum tematów poruszonych przez prelegentów oraz zadających im pytania gości, zdecydowałem się odnieść się do dwóch wątków, które tego dnia nie zostały rozwinięte, jednak wobec obecnej sytuacji społeczno-ekonomicznej i kondycji środowiska akademickiego być może należy im się więcej uwagi.

Oba wątki, których wagę mam nadzieję w sposób obiektywny przedstawić, są związane z myślą ekonomiczno-społeczną – jej przeszłością, teraźniejszością i przyszłością. Tytuł konferencji poświęconej pamięci profesora Tadeusza Kowalika wydaje mi się wyraźnym zaproszeniem do podjęcia tego tematu.

Chciałbym zwrócić Państwa uwagę na zmarginalizowanie polskiej myśli ekonomiczno-społecznej i – nierzadko – jej nieobecność nawet w ramach przedmiotu Historia Myśli Ekonomicznej. Taki stan rzeczy prowadzi do sytuacji, w której studenci uzyskują tytuł magistra ekonomii nie poznawszy dorobku L.Krzywickiego, E.Abramowskiego, O.Langego czy M.Kaleckiego. Zgadzając się z komentarzem wygłoszonym podczas konferencji przez profesora Łukaszewicza myślę, że niezależnie od własnej oceny przydatności i poprawności prac tych oraz innych niewymienionych tu autorów, zapomnienie prowadzi do niebezpiecznego uproszczenia poglądów kolejnych pokoleń absolwentów studiów ekonomicznych.

Drugim wątkiem jaki chciałbym poruszyć jest spółdzielczość, a ściślej mówiąc proces odradzania się tej idei w świadomości społecznej. Popularne w Polsce w drugiej połowie dziewiętnastego wieku studia nad spółdzielczymi formami organizacji działalności gospodarczej znajdowały też swoich zwolenników w wieku dwudziestym (chyba śmiało mogę do nich zaliczyć prof. Kowalika), po czym na długo zniknęły z debaty ekonomicznej. Mam wrażenie, że wzrost zainteresowania ideą spółdzielczości jaki w ostatnich latach można zaobserwować za sprawą powstających w Polsce i zagranicą kooperatyw zakupowych i spółdzielni socjalnych nie został jeszcze zauważony przez dzisiejsze środowisko akademickie. Niedostrzeżenie ruchu spółdzielczego, szczególnie wobec prowadzonej przez organizacje międzynarodowe aktywnej promocji idei spółdzielczości w krajach rozwijających się, a także na obszarach wykluczonych z partycypacji w zyskach z gospodarki rynkowej w krajach wysokorozwiniętych zdaje się potwierdzać diagnozę przypisującą dzisiejszej ekonomii głównego nurtu szal na punkcie sfery finansów i mniejsze jej zainteresowanie realną gospodarką. Wobec rozpoczętych w reakcji na kryzys poszukiwań alternatyw systemowych myślę, że to właśnie w sferze organizacji działalności gospodarczej należy spodziewać się największej fali eksperymentów i propozycji korekty systemu kapitalistycznego. Takie próby podejmowane są na dużą skalę w wielu miejscach na świecie i nie są ograniczone do inicjatyw środowisk anarchistycznych w objętych kryzysem ekonomiczno-społecznym Grecji i Hiszpanii. Wystarczy wspomnieć, że kończący się już rok 2012 był Międzynarodowym Rokiem Spółdzielczości (Kooperatyw) ustanowionym przez ONZ, a promocja spółdzielni stanowi jeden z filarów działań wspierających rozwój i wzrost gospodarczy w krajach rozwijających się.

Głos ten nie ma na celu zainicjowania burzliwej dyskusji na temat miejsca polskiej myśli społeczno - ekonomicznej w programie studiów ani nie nawołuje do głębokich rozważań wokół spółdzielczości. W moim odczuciu żaden z tych tematów nie budzi większych kontrowersji, dlatego uważam że tym bardziej należy możliwie wyraźnie i często, jak na przykład przy okazji konferencji do której się tu odwołuję, podnosić te istotne kwestie.

Jan CHUDZYŃSKI